

Valtuustoaloite / Maksuttoman lukion tulevaisuus

Kaupunginvaltuusto 13.05.2024 § 55
17/00.01.06/2024

Valtuutettu Pietilä jätti seuraavan valtuustoaloitteen:

"Maan hallitus on päättänyt kevään kehysriihessä toisen asteen opintojen maksuttomuuden ikärajan laskemisesta. Opiskelijan omavastuu oppimateriaalien maksuista, ylioppilaskokeiden koemaksuista ja mahdollisesti tietokoneen hankinnasta alkaa sen kalenterivuoden jälkeen, kun nuori täyttää 18 vuotta. Tämä tarkoittaa käytännössä lukiolaisille abikevään ja mahdollisen neljännen opiskeluvuoden muuttumista maksulliseksi. Nykymallissa ikäraja on ollut 20 vuodessa.

Lukiokoulutuksen maksuttomuuden loppuminen keskellä abivuotta huolettaa laajasti kokkolalaisiakin nuoria. Nuorten ja lukiolaisten stressi, ahdistuneisuus ja paineen kokemus ovat kaikki olleet huonompaan suuntaan päin jo pitkään. Tilanne on vakava. Lukiokoulutuksen maksulliseksi muuttuminen kesken tutkinnon voi entisestään lisätä huolta toimeentulosta ja lisätä suoriutumisen paineita lukion arjen keskelle. On mahdollista, että yhä useampi kiirehtii kirjoittamaan ylioppilaskokeisiinsa jo abivuoden syksyllä, ilman esimerkiksi lukion kertauskurssien käymistä. Tämä tarkoittaa myös lyhyempää valmistautumisaikaa kokeisiin ja koesuman keskittymistä syksyyn, jolloin myös koetulokset voivat olla vaarassa. Lukiolaisia huolettaa kevään kirjoituksissa se että, heillä ei ole varmuutta esimerkiksi tietokoneensa käyttöoikeudesta tai mahdollisuudesta käyttää koko lukion oppimateriaaleja kertaukseen maksutta. Monella abilla on myös kursseja kesken vielä pitkälle kevääseen ja ne opiskelijat, jotka jatkavat opintojaan neljännelle vuodelle ovat erityisen haavoittuvassa tilanteessa lukiokoulutuksen muuttuessa maksulliseksi.

Muutoksen kustannussäästöt voivat jäädä myös kunnille vähäisiksi tai näennäisiksi. Tietokoneet tulee joka tapauksessa hankkia jatkossakin lukiolaisille, kuten lisenssit oppimateriaaleihin. Syntykö tosiasiallisia säästöjä, kun emme tarjoa näitä enää lukiolaisille tutkinnon loppupuolella ja ovatko ne säästöt lukiolaisten hyvinvoinnin heikkenemisen arvoisia? Kokkolalla olisi tässä erinomainen paikka profiloitua nuorten kaupunkina, joka ei vain kuule nuorten huolia, vaan myös toimii niiden pohjalta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen ylijohdaja Petri Lempinen on todennut, että lopullinen päätös ja muutoksen toimeenpanosta jää kuntien omaan harkintaan. Ratkaistavia kysymyksiä on esimerkiksi seuraavat: Säilyykö opiskelijalle jo hankittu tietokone maksuttomana opiskelijan käytössä opintojen loppuun asti? Säilyvätkö sähköisten oppimateriaalien lisenssit opiskelijan maksuttomassa käytössä valmistumiseen asti? Maksaako opiskelija vai kunta jatkossa ylioppilaskokeiden

koemaksut? Kun tämä päätös jää kunnille, tulee päätöksen perustua selvitettyyn tietoon.

Kokkolan kaupungin tulee tehdä selvä linjaus siitä, miten lukiokoulutuksen maksuttomuuden kanssa jatketaan syksystä 2025 eteenpäin maan hallituksen esityksen toteutuessa.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Kokkolan kaupunki:

- 1 Tekee selvityksen maksuttoman lukiokoulutuksen jatkamisen kustannuksista
- 2 Tuo kyseisen selvityksen kaupunginvaltuustolle tiedoksi
- 3 Tuo selvityksen jälkeen maksuttoman lukiokoulutuksen tulevaisuuden ratkaisemisen valtuuston päätettäväksi
- 4 Päätöstä valmistellessa kuulee ja osallistaa laajasti kokkolalaisia nuoria “

Liite A § 55 Allekirjoitettu valtuustoaloite

Päätös

Kaupunginvaltuusto päätti merkitä aloitteen pöytäkirjaansa ja saattaa sen kaupunginhallituksen käsittelyyn.